

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) COVID-19 GÖREV GRUBU

GÜNÜN KONUSU:

YENİ KORONAVİRÜS HASTALIĞI (COVID-19)

Bulaşıcı olmayan hastalıkların önlenmesi ve kontrolü...

Doküman Dr. Dilek Aslan tarafından 9.5.2020 tarihinde hazırlanmıştır.

Bulaşıcı olmayan hastalıklar (BoH) küresel düzeyde önemli sorunlar arasındadır. Konu; Lancet dergisinin 8 Mayıs 2020 tarihinde “Comment” kategorisinde Kluge ve arkadaşları tarafından yayınlanan makalelerinde ele alınmıştır. Makalenin yaklaşımı özet olarak aşağıda sunulmuştur:¹

“Bulaşıcı olmayan hastalıkların önlenmesi ve kontrolü, Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) ile mücadelede de bu hastalıkların COVID-19 için risk olarak tanımlanmasından dolayı önemlidir. Bununla birlikte ülkelerin COVID-19’un yayılımını önleyebilmek adına toplumsal düzeyde aldıkları karantina, sosyal izolasyon, ulaşım sınırlamaları kronik hastalıkların yönetimini etkileyebilmektedir. Bu durum rutin tıbbi randevuların ve yapılması planlanan tetkiklerin ertelenmesine, sağlık hizmetlerinin erişiminin kesintiye uğramasına ve dolayısıyla da hastalıkların yönetiminin ertelenmesine yol açabilmektedir. Oysa, BoH’ların önlenmesi ve kontrolü COVID-19 yanıtında da çok önemlidir. Dolayısıyla, sağlık sistemlerinin bireylerin artan risklerini yönetmek için uyarlanabilir olması gerekmektedir. Bulaşıcı olmayan hastalıklar tanı konulan ve “henüz tanı konulmamış” büyük nüfusları etkilemektedir. COVID-19 ile ilgili çalışmalar BoH risklerinin önlenmesi ve yönetimini kapsayacak şekilde planlanmadığı zaman mücadelede başarısızlık olacaktır. Bu bağlamda aşağıdaki önerilerin dikkate alınması yararlı olur:

Alınan kamusal önlemlerle ilgili olarak aşağıdaki alt başlıklarda çözümlerin üretilmesi ve önerilerin geliştirilmesi uygun olur:

- 1. Kişilerin evlerinde geçirdikleri zaman uzadığında*
- 2. Evdeki aile bireylerine yönelik olarak*
- 3. İlaçlara yetersiz erişim olması durumunda*
- 4. Ulaşım ve diğer hizmetler kısıtlı olduğunda*

Örneğin; kişilerin evlerinde geçirdikleri zaman uzadığında, riskleri azaltmaya yönelik teknoloji temelli önerilerin geliştirilmesi ve risk gruplarına ulaştırılması önerilmektedir.

Enfeksiyon kontrolü süreçlerinde yapılabilecekler aşağıdaki temel başlıklarda planlanabilir:

- 1. Erken tanı ve laboratuvar aşamalarında*
- 2. Kişilerin izlenmesi sürecinde*
- 3. Test süreçlerinde*
- 4. Sağlık hizmeti sunumu aşamalarında, kurumlarda (enfeksiyon kontrolü)*

Örneğin, kronik hastalığı olanlara COVID-19 testi için öncelik verilebilir, triaj aşamasında bireylerin kronik hastalığa sahip olup olmadıkları ve bağışıklık sistemlerinin durumu dikkate alınabilir.”

Özetle; COVID-19 mücadelesinde bulaşıcı olmayan hastalık yönetimi özel bir başlıktır. Sağlık sistemi içerisinde gerekli uyarlamalar muhakkak yapılmalıdır.

Dipnot bölümünde künyesi yazılı olan makalenin tamamının okunması önerilmektedir.

¹ Kluge HHP, Wickramasinghe K, Rippin H, Mendes R, Peters DH, Kontsevaya A, et al. Prevention and control of non-communicable diseases in the COVID-19 response. Comment. [Internet] [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(20\)31067-9/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(20)31067-9/fulltext) Erişim:9.5.2020.